

YENİ BİR DERGİYE BAŞLARKEN

Şarkiyat Araştırmaları Derneği kurulduğu andan itibaren genelde İslam geleneği ve kültürü, özelde ise Doğu ve Güneydoğuda tarihi süreçte oluşmuş olan kültürel değerler alanında bir çok çalışma yapmıştır. Bu amaçla, kapsamlı bir kütüphane oluşturulmuş, sempozyumlar gerçekleştirilmiş, Güneydoğuda Medrese ulemasının te'lif ettikleri yazma eserler toplanarak dijital ortama kopya edilmiştir. Bu çalışmalar devam ederken bölgenin bilgi birikimi ve kültürü derlenip yayın hayatına sokulması ihtiyacı da hissedilmiştir. Bu ihtiyaçtan hareketle aylardır üzerinde çalıştığımız *e-Şarkiyat İlmî Araştırmaları Dergisi*, yayın ekibimizin özverili çabaları sayesinde, ilk sayısıyla yayın hayatına başlamış bulunmaktadır.

Bilimsel araştırma, kuşkusuz akademisyenlerin temel görevlerinin başında gelir. Diyarbakır'da sivil bir girişim olarak ortaya çıkan Şarkiyat Araştırmaları Derneği'ni kuran akademisyenler söz konusu dergi aracılığıyla bölgenin bilgi birikimi, tecrübe ve kültürel değerlerini universal bir platforma taşıma ve universal değerlerin de bölgeye taşınmasında aracılık etme gibi bir görevi üstlenmek istemektedirler. Dergide yayınlanacak araştırmalarda elde edilen özgün bilgilerin, ilgili ulusal ve uluslararası bilim çevrelerine ulaşması, ancak bu bilgilerin saygınlığı olan kaynaklarda yayınlanması ile sağlanabilirdi. Günümüzde sadece bilginin üretilmesi değil, geniş kitlelere iletilebilmesi, kalıcı ve güvenli bir şekilde saklanması ve istenildiğinde süratle ulaşılabilmesi de önem taşımaktadır. Bunların yanı sıra bilginin güvenilirliği ve bilimsel ilkelere uygun olması, önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu bağlamda ilkesel bazda dergide takip edeceğimiz bakış açımızla ilgili birkaç hususu kısaca özetlemek de fayda mülhaza ediyoruz. İslâm dünyasının bir düşünce krizine girdiği ve bu krizden kurtulabilmek için İslam kültürel mirasının farklı bir bakış açısıyla yeniden ele alınması gerektiğini bugün hemen herkes kabul etmektedir. Bu faaliyet gerçekleştirilirken metot olarak geleneği hiçbir eleştiri ve tenkide tabi tutmaksızın olduğu gibi tekrar ve bilinçsizce, körü körüne taklit şeklinde bir tavır, sorunu çözmekten ziyade var olan problemleri karmaşık/girift hale dönüştürmeye neden olacaktır. İşte bu nedenle geleneğimize ve tarihî süreçte oluşan problemlerimize savunmacı bir yaklaşımla değil, gerçekçi, eleştirel ve yapıcı bir tutum takınmaktan yana olduğumuzu belirtmek isteriz. Ayrıca geleneksel düşünce anlayışımızı olduğu gibi nakletmek değil, ilk dört asırda olduğu gibi İslami dinamizmi yeniden canlandırmak, tecdit ve yeniden inşa zihniyetini ihya etmek temel hedefimiz olmalıdır.

Bu ilkeler çerçevesinde daha önce de deklare ettiğimiz gibi dergimizde yayınlanması hedeflenen makaleler, genelde sosyal bilimler alanını kapsayacaktır. Bununla birlikte dergide yayınlanan yazılarda on dört asırlık İslam kültürünün ilmi tahlil ve değerlendirmesi de yapılacaktır. Zira bu emsalsiz mirasın temel İslam kaynaklarıyla uzlaşan ve ayrılan taraflarını aydınlatmadan gelecek nesillere sağlam bir İslam kültürü bırakmanın mümkün olmadığı son derece açıktır. Dergimizin bu

genel hedefleri yanında özel ve spesifik amaçlarından biri de Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde tarihi süreçte yaşamış, ilmi ile temayüz etmiş alimlerin hayatlarını ve ortaya koydukları eserlerin tanıtımına yer verecek olmasıdır. Bu bağlamda ilk sayımızda bölgemizde yaşamış ve ilmiyle temayüz etmiş iki medrese aliminin biyografilerine yer veriyoruz.

Dergimize, biri batının diğeri doğunun entelektüel birikimini ortaya koyan iki makale ile başlangıç yapıyoruz. İlki, içinde yaşadığı Batı'nın ve Batılı'nın ruh yapısını ve zihin dünyasının en karanlık mahrem alanlarını ifşâ eden Filistinli Edward Said'in gözüyle oryantizmi ve oryantistleri tüm cepheleriyle ele alan, bir nevi onların niyet, amaç, hedef ve icraatlarının arka planlarını ortaya koyan makaledir. Diğeri de İslam düşünce tarihini etkileyen önemli simalardan İbn Rüşd'ün gerek yöntem ve gerekse içeriğe dair kelimeler eleştirilerine yer veren makaledir. Bu yazıları müteakiben genelde Güneydoğu'da özelde ise Diyarbakır Medreselerinde yetişen medrese hocalarının hadis birikimini görüşme yöntemiyle ele alan bir makale, bu alanda yeni bir çalışma olması ve aynı zamanda Güneydoğu medreselerindeki hadis birikimini ortaya koyması açısından önemli bir yer tutmaktadır. Bunu, Arap edebî metinlerini anlama konusunda bir katkı sunması düşünülen "Eyyu" ve "Eyyetuha" ile başlayan ihtisasa farklı bir bakışı ortaya koyan makale takip edecektir. Daha sonra tarihle ilgili üç makaleye yer verilmektedir. İlki Hz.Peygamber'in vefatı öncesi ve sonrasında meydana gelen olayları tahlil etmektedir. İkinci makale 1897 Osmanlı-Yunan savaşında Epir cephesinin savaşın sonuçlarına etkilerini konu almaktadır. Tarihle ilgili son makale 1870-1920 arasında Diyarbakır vilayetinin masraf bütçesini ele alan önemli bir çalışmadır. Bölgemizde yaşamış alimlerin biyografilerini tanıtma amacı bağlamında iki medrese hocasının hayatını ve eserlerini ele alan iki biyografiye yer verilmektedir. İlki, cumhuriyet dönemi Siirt'in önde gelen Medrese alimlerinden Molla Muhammed Zivingî ve İlmî Kişiliği, ikincisi, Seyda Molla Yasin Toprak'ın hayatı ve ilmi kişiliğini konu alan makaledir. Son olarak Osmanlı klasik metinlerinden Medeniyet-i İslamiye adlı Mizancı Mehmet Murad'ın yazısı ve bir kitap tanıtımı yer almaktadır.

Bu derginin yayın hayatına başlamasında önemli bir desteği olan Şarkiyat Araştırmaları Derneği yönetim kurulu üyelerine teşekkürü öncelikli bir görev biliyorum. Gerek araştırma yazılarıyla gerekse bilimsel sorumluluğunu üstlenip hakemlik yaparak dergimize katkıda bulunan bütün saygıdeğer hocalarımıza şükranlarımı arz ediyorum. Yazıların okunması ve değerlendirilmesinde süreç içerisinde desteklerini esirgemeyen yayın kurulu üyelerimize ve derginin teknik sorumluluğunu ve editör yardımcılığını deruhte eden Veysel Gürhan'a içtenlikle teşekkür ediyorum.

Doç. Dr. H. Musa BAĞCI
e-Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi Editörü